Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ЛИПНЯ 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 27, 1954. No. 142.

АЙЗЕНГАВЕР ЗАКЛИКАЄ МОЛОДЬ ДО ХРЕСТОНОСНОГО МОРАЛЬНОГО ПОХОДУ

ЗАКЛИКАЄ ВІЛЬНИЙ СВІТ ДО ДУХОВОЇ ЄДНОСТИ ДЛЯ СТРИМАННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ТЕРОРУ

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер промовляв на 12-ій конференції Світового Союзу Християнських Змагань і заявив, що християнська молодь має почати вести хрестоносний моральний похід проти тих „глупих урядів", які змагають до того, щоб панувати над вільними народами. Президент у своїй промові виступав проти того цинізму в міжнародній дипломатії, який шукає тільки практичної розв'язки міжнародних непорозумінь і занедбує моральні основи міжнародного співжиття. На думку президента при розв'язці всяких міжнародних проблем треба вважати на те, щоб залишити волю народам та гідність кожної людини. Не можна, казав Айзенгавер, керуватися тільки „матеріялістичною діялектикою", яка ставить на перше місце державу, і занедбує всі інші вартості. Світовий Союз Християнських Змагань — це світова організація протестантської молоді, яка обіймає 4 мільйони членів. На її чолі стоїть д-р Деніел А. Полінґ із Филаделфії. На цій конвенції були присутні дві тисячі делеґатів із 48 американських стейтів та з 30-ох інших держав, між іншими також із Англії, Ірляндії, Індії, Австралії, Лівану, Японії, Куби, Канади, Гондурасу і Гаваїв. „Всі люди, всі народи, казав президент, дійсно бажають дійсного і довгого миру". Але, додав президент, більшість народів на земному ґльобі хочуть, щоб цей дійсний мир був оснований на релігійних засадах, які повинні перемогти матеріялізм. „Це тільки окремі глупі уряди, а не народні маси, змагають до того, щоб панувати над іншими народами; а вільні народи зовсім цього не хочуть". Тому, казав президент, звертаючися до молоді, „ви повинні помогти кожній людині, щоб вона могла бути собою, бо кожна людина вродилася на те, щоб могла мати значення в цьому світі". Айзенгавер казав, що вільний світ мусить бути сильний і під військовим оглядом. Самі гармати і скорострілм не зможуть привести людство до дійсного справедливого тривкого миру. „Тільки моральний хрестоносний похід зможе допомогти людям піднестися понад матеріялізм, зможе привести людство до добробуту і миру, і то такого добробуту, якого ще не було в минулому". Моральні засади, казав Айзенгавер, мусять панувати також і у міжнародній дипломатії. Духові засади дадуть тверду основу для добробуту і миру в світі, інакше прийшла б катастрофа для всього вільного світу.

Стівенсон проти ролі ЗДА в індо-китайському конфлікті

Анкорадж, Аляска. — Бувший демократичний кандидат на президента Адлей Стівенсон промовляв тут на зборах Демократичної Партії і заявив, що ЗДА не виконали своїх зобов'язань у справі Індо-Китаю, а Франція врятувала, що тільки могла. „Знову настало перемир'я, казав Стівенсон, а комуністичний Китай і надалі є загрозою для вільної частини Азії, і знову взяв поза залізну заслону тринадцять мільйонів людей та найбагатшу частину Сходу". Це сталося, твердив Стівенсон, внаслідок глупої республіканської політики, яка говорила про визволення поневолених народів, про нову програму закордонної політики, про те, що не допустить до нових малих воєн, на зразок війни в Кореї, а також грозила масовою летунською відплатою устами державного секретаря Джана Фостера Доллеса та віце-президента Ричарда М. Ніксона. Але з цього всього ніщо не вийшло, республіканський уряд не був готовий ані воювати в обороні своїх засад, ані не міг переговорювати, бо праве крило республіканців кричало би про угодівство. Тому уряд ЗДА не міг виконати свої зобов'язання, вкінці Франція врятувала, що ще можна було врятувати. Стівенсон усю вину за втрату частини Індо-Китаю приписав Франції, яка не хотіла того зрозуміти, що Англія і Голляндія зреклися своїх колоній на Далекому Сході, і тільки вона хотіла залишитися колоніяльною державою, не хотячи дати дійсної волі індо-китайським державам. Але за неуспіх американської політики в Індо-Китаї, казав Стівенсон, відповідає республіканський уряд ЗДА.

Департамент оборони проголосив нові цифри американських втрат в Кореї

Вашинґтон. — Департамент оборони наприкінці минулого тижня проголосив перевірені і остаточні підсумки американських втрат у війні в Кореї. З проголошення виходить, що загальна кількість американських втрат у Кореї становить 142,067 вояків, себто на 108 більше, ніж подано в попередніх підсумках три місяці тому. В цьому числі: 23,345 убитих в акції, 105,768 поранених та 12,954 пропавших в акції, з чого 7,573 загинуло, 5,130 повернулось.

В АМЕРИЦІ

● **Президент знає, що діється**", — завив Бернард Барух на всі запити кореспондентів після його відвідин у Білому Домі минулого четверга.

● **Сенатор Роберт Гендриксон** з Ню Джерзі погодився на головство в новоствореному комітеті для допомоги жертвам великої повені Дунаю в Австрії.

● **У місто Торонто** в Канаді відбуваються світові змагання в гру в ґольфа між сліпими. Американська дружина досі здобуло найбільше пунктів.

● **„Тут говорять** по-російськи", — такі написи виставлено за вікнами в деяких крамницях у Ґлен Ков, Н. Й., де має приміщення численна советська делеґація в Об'єднаних Націях. Щоб піти ще далі назустріч у купецькому співжитті (від товариського советські делеґати відмовляються) з советською колонією, місцева середня школа в найближчому сезоні рішила відкрити курси російської мови для початківців.

● **„Найгарнішою конвенцією"** назвала преса конвенцію секретарок в Ню Йорку, яка відбувалася впродовж минулого тижня і в якій взяло участь понад 2,000 делеґаток з цілої країни.

● **Кошти прожитку в ЗДА** впродовж місяця червня майже не змінилися в порівнянні з попереднім місяцем — виявляє урядова статистика.

● **У Форт Дікс**, вишкільному таборі для рекрутів в Ню Джерзі, відбувається воєнний суд над лейтенантом Робертом Морґаном, якого обвинувачується в безправному карáнні довірених йому вояків, що проявилось м. і. в його наказі для цілого відділу стояти на „струнко" повну годину під час найбільшої спеки. Кільканадцять рекрутів втратили притомність, їх відливали водою і далі казали стояти на „струнко".

УНРАДА ВИЯСНЮЄ ПРИЧИНИ ВИХОДУ ПРЕДСТАВНИКІВ УНДС ІЗ ВО

У справі виходу представників Українського Національного Союзу (УНДС) із Виконавчого Органу Української Національної Ради — пп. Миколи Лівицького та Олександра Юрченка — Укр. Інформ. Бюро УНРади подало такі виясненния:

В своєму комунікаті Президія ЦК УНДС твердить, немовбито причиною виходу із ВО УНРади представників УНДС було розходження в поглядах у справі співпраці з Американським Комітетом між представниками УНДС і рештою членів. Це твердження ніякою мірою не відповідає правді, бо, як у всіх попередніх місяцях, так і на спільному засіданні Президії і В. О. УНРади 15 травня 1954 р., на якому питання співпраці з Американським Комітетом реферував ред. М. Лівицький, не було в цій справі ніяких розходжень і ніяких внесків щодо потреби зміни зносин з Американським Комітетом редактор Микола Лівицький не виставляв. Його доповідь була схвально прийнята до відома. Проте,

(Закінчення зі стор. 4-ої)

Переселено 17,000 нових утікачів з-поза залізної заслони

Вашинґтон. — Лоренс Е. Давсон керівник переселенчої програми, поінформував Конґрес, що за останні два роки переселено до вільних країн, переважно ЗДА, Канади та Південної Америки, 17 тисяч нових утікачів з-поза залізної заслони, з того числа 11,000 з Европи і 6,000 з Азії. Далі він ствердив, що большевики своїми драстичними заходами на кордонах з вільним світом, головно в Европі, не спромоглися цілком припинити дальшого напливу втікачів, хоч зменшили його до приблизно 200 осіб місячно.

ЗДА все ще платять за програну французами війну в Індо-Китаї

Вашинґтон. — Хоч французи у своїй нездарності програли війну не тільки в Індо-Китаї, але й на конференції в Женеві, американські платники податку все ще мусять давати свої доляри на допомогу Франції в тій програній війні. В додатку до переданих вже мільйонів долярів на ту ціль, ЗДА виплатять Франції в найближчому часі на ту ж таки ціль ще 250,000,000 долярів. Тим часом, у Конґресі вже почався рух за тим, щоб відповідно скоротити американську закордонну допомогу, зокрема, щоб скреслити з бюджету бодай 1,000,000,000 долярів з тих 1,133,000,000 долярів, що їх пропонував уряд на допомогу в індо-китайській війні, змінивши в останній хвилині їх призначення на допомогу Південній Азії взагалі.

Сенат натискає на президента в справі суверенности Західньої Німеччини

Вашинґтон. — У сенатських колах помітна акція натиску на уряд президента Айзенгавера, щоб він приспішив справу повної суверенности, а з нею і озброєння Західньої Німеччини за згодою, або без згоди Франції. Поважна група сенаторів вважає, що президент Айзенгавер може перевести цю акцію сам, без окремої апробати Конґресу, хоч цю апробату він напевно дістав би в потребі. Раніше були пропозиції, щоб президент скликав у цій справі спеціяльну сесію Конґресу. Тепер сенатори вважають, що сесія — зайва і що уряд може цю справу перевести сам, рекомендуючи полагодити її негайно після того, як французький парлямент закінчить свою сесію у вересні і залежно від того, що до того часу він ратифікує договір про Европейську Оборонну Спільноту, на що немає виглядів.

Не будуть зменшувати оборонної сили ЗДА

Вашинґтон. — З достовірних джерел повідомляють, що департамент оборони залишив попередній плян забрати до 1957 року майже всі оборонні сили ЗДА з Далекого Сходу. Сталося це внаслідок нової загрози від комуністів на Далекому Сході. З цих самих джерел заявляють, що мають залишити плян зредукувати американські оборонні сили, які в 1957 році мали виносити 2,815,000 вояків. Тепер плянують, щоб американські оборонні сили становили в 1957 році 3,470,000 вояків. Тепер ці сили нараховують 3,330,000 вояків. Ці нові пляни мають обговорювати на конференції президента Айзенгавера з Крайовою Радою Безпеки. Раніше президент відбуде наради з секретарем оборони Чарлзом Е. Вилсоном, директором оборонної мобілізації Артуром С. Флеммінґом, шефом Об'єднаних Штабів — адміралом Артуром Е. Радфордом та іншими високими військовиками. Під час цих нарад обговорюватимуть силу японських та південно-корейських військ. Цю справу реферуватиме президентові генерал Ван Фліт, бувший командант 8-ої Армії в Кореї, який тепер відбув восьмитижневу поїздку по країнах Далекого Сходу.

Вайлі проти невідповідальної критики закордонної політики

Вашинґтон. — Голова Сенатської Комісії Закордонних Справ сенатор Александер Вайлі заявив, що найвищий час стримати „невідповідальний критицизм" закордонної політики ЗДА, бо світова ситуація надто поважна, щоб можна було бавитися в цей спорт. Ця невідповідальна критика, казав сенатор Вайлі, спричиняє радість комуністичним ворогам, які вдоволені з браку єдности між країнами вільного світу. Атаки проти Джана Фостера Доллеса та проти його департаменту, а також проти американських союзників, на думку сенатора Вайлі тільки шкодять осягненню єдности між протикомуністичними союзниками. Жадна реалістично думаюча людина не може не бачили нещасливих наслідків поділу В'єтнаму, але не можна критикувати ЗДА раз за те, що вони пропонували спільну акцію, а пізніше за те, що ця спільна акція не відбулася. Ті самі критики невдоволені з перемир'я в Індо-Китаї, але вони не погоджувалися на те, щоб американські війська обороняли Індо-Китай. Сенатор Вайлі пропонує, щоб усі вільні держави заявилися проти дальшої комуністичної аґресії, щоб Франція ратифікувала договір про европейську оборонну спільноту, а ЗДА повинні прийняти закон про допомогу закордонові та залишити „невідповідальний критицизм".

● **Бувший посадник міста** Ню Йорку Вільям О'Дваєр святкував 65-роковини з дня народження. Він виглядає дуже добре, краще, як два роки тому, коли був американським амбасадором і коли жила з ним його жінка Слови Сімпсон. О'Дваєр є правним дорадником одної правничої фірми в Мехіко Ситі.

ПЛАСТУНИ ВШАНУВАЛИ 40-ЛІТТЯ ВИМАРШУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ БУЛИ ГІСТЬМИ НА ЗВОРУШЛИВІЙ ІМПРЕЗІ В ІСТ ЧЕТҐЕМ

Іст Четґем, Н. Й. — Минулої суботи й неділі 24 і 25 ц. м., відбулася в Пластовому таборі в прегарній підгірській місцевості Іст Четґем, в стейті Ню Йорк, спеціяльна Пластова Зустріч юнаків і юначок для відзначення 40-ліття вимаршу Українських Січових Стрільців та відновлення українських збройних сил. У програмі Зустрічі в суботу була зокрема зворушлива Пластова Ватра з виступами представників УС-С-ів і Пласту, попереджена збіркою і формальними звітами. Зустріч збіглася з закінченням дівочого і започаткуванням хлоп'ячого таборів. Увечері зібралось на оточеній деревами мальовничій поляні табору кількасот пластунів і пластунок, стрункі ряди яких переглянули разом із Старшиною Українських Січових Стрільців також представники Українського Народного Союзу. Із представників колишнього старшинства УС-С-ів були присутні п.п. Теодор Рожанковський, Дм. Галичин, Роман Купчинський, Вол. Гірняк і пані Ганна Дмитерко-Ратич. Урочистість Пластової Ватри відкрив короткою промовою комендант Табору, д-р Ярослав Падох, обраний на останній конвенції УНСоюзу членом його Головної Ради. Патріотичну промову в прегарній поетичній формі виголосив ред. Роман Купчинський, зв'язуючи свої спомини з великих днів визвольної війни в рядах Українських Січових Стрільців з полум'ям Стрілецької Ватри, яка 40 років тому загорілась у Стрілецькому гурті в Карпатах та опісля розсипала свої іскри любови до України і бажання визволити її по всіх широких просторах Української Землі, що горять по нинішній день. З Пластом, Ватрою і Червоною Калиною зв'язувала свої спомини пані Ганна Дмитерко-Ратич, представниця тих українських жінок, які в стрілецьких уніформах намагались піднести Червону Калину й визволяти братів-українців з московського ярма. Д-р Я. Падох у своїй промові звернув окрему увагу на те, що власне Пласт своїм вихованням дав багато борців за волю України, бо ось, напр., з Пласту вийшов леґендарний командир УПА сл. п. ген. Тарас Чупринка-Шухевич.

Після кожної промови пластуни співали стрілецьких пісень. На імпрезі було багато гостей, між ними, як сказано, чільні представники УНСоюзу, а саме: Д. Галичин — головний предсідник, адв. М. Пізнак — заступник гол. предсідника з дружиною і ред. А. Драган, що приїхали з Союзівки з добросусідським привітом до пластунів. Ці останні з свого боку заповіли на половину серпня відвідини їх представників на Союзівці, де в тому часі будуть відбуватися курси українознавства, що починаються в найближчих днях. Під час відвідин господарі Пластової Оселі, зокрема інж. Клюфас, п. Сушків, комендантка жіночого табору пані Ірина Любчак і ін., познайомили представників УНСоюзу з цьогорічним пластовим табором, розбудовою Оселі та своїми благородними плянами на майбутнє. З їх інформацій виходить, що в цьому році перейде крізь табір майже 1,000 дітей і молоді, в тому числі чимало тут народжених. Опікуни табору, виховники та, зрештою, сам вигляд табору переконують всіх, хто туди загостить, що ця молодь винесе з перебування в таборі великі фізичні і моральні користі.

Франція затверджує Женевський договір

Париж. — Після промови прем'єра Франції Мендеса-Франса і дебати, в якій попередній міністер закордонних справ Бідо критикував Женевський договір, запевняючи, що він міг був дістати кращі умови перемир'я, як їх потім одержано, — французький парлямент затвердив заяву прем'єра і прийняв до відома зладжену в Женеві умову величезною більшістю 462 голосів проти 13. Більшість членів народно-республіканської партії, яка раніше керувала французькою закордонною політикою, здержалась від голосування. Мендес - Франс покликався в своїй відповіді Жоржові Бідо м.і. на американського державного підсекретаря Беделла Смита, який, мовляв, признав, що в даних обставинах одержано максимум, що його можна було осягнути.

Шеф західньо-німецької служби безпеки втік до комуністів добровільно

Бонн. — Вже не підлягає сумніву, що шеф західньо-німецького уряду безпеки, який був відповідником американського ФБІ, д-р Отто Йоґн, втік на Схід добровільно. Він був при кермі авта, що ним їхав тільки він і його приятель, лікар із західньої зони Берліну. Коли західньо-німецька варта звернула їм, провіривши їх документи, увагу, що вони зараз опиняться в совєтській зоні, вони засміялись і відповіли: Цього нам і треба. — В коментарях до цісї сенсаційної втечі кажеться, що д-р Йоґн, що брав участь у змові проти Гітлера, при чому гітлерівці розстріляли його брата, і потім, врятувавшись втечею до Португалії, був на службі британської розвідки, рішуче не був комуністом. Як шеф західньо-німецької розвідки він винищував безжалісно комуністичну 5 колону й зручно виловлював совєтських шпигунів. Причиною його втечі було — як припускають — його психічне заломання з приводу суперечок з його шефом, міністром внутрішніх справ Зах. Німеччини, д-ром Шредером, який був колись нацистом, а також тому, що він дійсно хотів задемонструвати, що співпраця західніх німців з Заходом опізнює об'єднання Німеччини, — як думають численні німці. Зах.-німецький уряд не видав в цій справі ще ніякої офіційної заяви.

Індо-китайські комуністи невдоволені

Женева. — Під час коли Москва і Пейпінґ продовжують славити вислід Женевської конференції, як велику комуністичну перемогу, самі в'єтмінські комуністи очевидячки невдоволені — занадто „малими" осягами. Деякі члени комуно-в'єтмінської делеґації не скривали перед виїздом з Женеви свого пересердя, що, мовляв, московські й китайські „протектори", Молотов і Чу Ен-лай, примусили їх прийняти компромісовий договір, дармащо вони самі, індо-китайські комуністи, мали військову шансу зайняти цілий В'єтнам, та ще й Ляос і Камбоджу. Тому, що серед в'єтмінських комуністів є багато троцькістів, себто „прициповиx" і радикальних фанатиків, не є виключене, що в'єтмінці можуть саботувати виконати льояльно постанови заключеного договору про перемир'я, — доходить до висновку американська преса, що коментує ті в'єтмінські настрої.

ЗАХІД ВІДКИНЕ НОТУ СССР ПРО НОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

МОСКВА ХОЧЕ ВИКОРИСТАТИ „НЕВТРАЛІСТИЧНІ" НАСТРОЇ В ЕВРОПІ И ВБИТИ КЛИН МІЖ ДЕРЖАВИ ЗАХОДУ. — ЗАХІДНІ СТОЛИЦІ ОДНОЗГІДНІ В ОЦІНЦІ СОВЄТСЬКОЇ НОТИ

Вашинґтон. — Вже почалися розмови між державним секретарем Дж. Ф. Доллесом і амбасадором Англії і Франції у Вашинґтоні, щоб узгіднити становище всіх трьох західніх великодержав у відношенні до нової совєтської спроби послабити Захід. Уряд СССР офіційною нотою, що її передав передусім американській амбасаді в Москві, а також британській і французькій амбасадам, запропонував скликати „в найближчих місяцях" нову міжнародну конференцію для европейських справ. Совєтська нота не подає ані докладного денного порядку проєктованої конференції, ані складу її учасників, зазначує тільки, що кожний учасник мав би право зголошувати власні пропозиції щодо розв'язки існуючих спірних міжнародних проблем. Комуністичний Китай мав взяти в такій конференції участь в характері „обсерватора". При цій нагоді совєтська нота знову гостро критикує американську закордонну політику. Совєтська нота, передана американській амбасаді, не є ідентична своїм текстом з нотами до Англії і Франції: всі вони три різні, проте по суті зводяться до тої самої пропозиції. До понеділка 26 липня ц. р. оприлюднено в часописах тільки текст ноти до Франції. За коментарями преси, в усіх трьох західніх столицях прийнято совєтську пропозицію щодо нової міжнародної конференції з такою самою оцінкою. Москва, мовляв, хоче використати компроміс, осягнений в Женеві про Індо-Китай, для своєї дальшої „мирової" тактики, яка змагає до розбиття чи послаблення існуючої на Заході системи безпеки. Ціллю совєтської ноти є, як стверджує американська преса, використати суперечності між ЗДА і її західньо-европейськими союзниками, та використати водночас так звані невтралістичні настрої, головно серед Партії Праці в Англії і в широких верствах у Франції, які є проти західньо-европейського пакту Оборонної Спільноти, що дозволив би Західній Німеччині озброїтись. Тому, що саме тепер настав час гострої актуалізації того пакту, бо англо-американська дипломатія наполягає, щоб Франція ратифікувала той пакт ще в серпні ц. р., поки її парлямент роз'їдеться на літні ферії, Москва рішила сторпедувати ці заходи висуванням нового міражу „згідливого замирення" в Европі. Зрештою, совєтська нота небагато різниться від попередньої ноти, переданої Заходові 31 березня ц. р., і так само західня відповідь буде, мабуть, по суті покриватись з альянтською відповіддю з 7 травня ц. р.— повідомляють з Вашинґтону. Та відповідь стверджувала, що після невдачі останньої Берлінської конференції Москва завжди має змогу виказати свою добру волю і доказати, що вона змінила своє, досі неприйнятливе для Заходу, становище: відкликуючи свої війська з Австрії та підписуючи з нею мир і погоджуючись на вільні вибори в цілій Німеччині під авспіціями Об'єднаних Націй, при чому ті вільні вибори стали б базою для вибору спільного уряду, з яким всі 4 держави підписали б тривкий мир. Як довго цього нема, всі совєтські спроби є тільки пустим дипломатичним і пропаґандивним маневром — стверджує поважна західня преса.

Два комуно-китайські літаки збили англійський літак

Гонґ-Конґ. — Комуно-китайське радіо проголосило офіційне признання комуно-китайського уряду, що це літаки Комуністичного Китаю збили великий англійський пасажирський літак. Комуно-китайський уряд висловлює з цього приводу „жаль" і готовість дати відшкодування тим, які потерпіли втрату, чи пак їхнім родинам. Комуно-китайський комунікат є відповіддю на гострий протест англійського уряду. Великий британський пасажирський літак, що віз був 17 осіб, впав на південь від острова Гайнан, що є в комуністичних руках, заатакований двома ловецькими літаками типу МІҐ. Виратовано тільки 8 осіб, між ними трьох американців, решта — в тому числі також три американці — згинули або від куль з атакуючих літаків, або від ран, зазнаних при упадку. Британський офіційний комунікат стверджує виразно, що літак не був над комуно-китайською територією. Всі врятовані особи мусіли також піддатися шпитальній опіці. Літаки, що заатакували британський цивільний літак, були напевне типу совєтських МІҐ-ів, але належали до комуно-китайського летунства, проте пілотовані мабуть совєтськими пілотами. Американське морське командування вислало на ті води два літаконосці для охорони дальших агло-американських літаків, що перевозять пасажирів привичною лінією, від напастей комуністичних піратів. Комуно-китайська нота каже, що це було „непорозуміння", бо англійську машину взяли за літак національно-китайського уряду.

В СВІТІ

● **Молодий чеський купець**, Ольрих Лопата, втік з прикордонного міста Цнайм, за 50 миль на північний захід від Відня, до Австрії, перепливши три милі під водою в одязі нурця, що його сам пошив за зразком, вміщеним в одному американському журналі. Ножицями, які Ольрих Лопата взяв з собою, перерізав кільчастий дріт, яким комуністи перегородили ріку.

● **Пожежа в Гонґ Конґу** знищила цілий квартал до того мільйонового міста. Понад 30,000 осіб опинились без даху над головою. Згинули 2 особи, є багато ранених.

● **Еспанський уряд**, на інтервенцію Америки, що діяла певно на просьбу Англії, вирішив стримати вивіз з Еспанії скорострілів і легкої артилерії, замовлених Єгиптом. Англійський уряд побоювався, що сильно озброєний Єгипет ставитиме вищі вимоги в переговорах про звільнення англійцями Суезького каналу.

● **Секретаріят оборони** замовив в італійській фабриці зброї Фрателлі Марцолі гарматних стрілен на $2,600,000 для американських військ, стаціонованих в Европі. Загалом в програмі господарської допомоги Італії замовлено від 1952 року в італійських фабриках товарів, армії, на $450 мільйонів.

● **У Москві розстріляли М. Д. Рюміна**, колишнього всемогутнього заступника міністра внутрішніх справ СССР, який сам вислав був тисячі людей на смерть. Його арештували в квітні мин. року, як нібито винного в арештуванні групи лікарів, „змовників" на життя різних совєтських достойників. Після смерти Сталіна тих лікарів випущено на волю, а Рюміна судили 2 липня ц. м. і визнали „винним" у сфальшуванні різних документів та в несправедливому арештуванні лікарів. Щойно тепер офіційно оприлюднено факт його розстрілу.

● **Англійський парлямент** рішив роз'їхатись на літні ферії 30 ц. м., так само, як американський конґрес.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

...second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, ... on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

...ted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
...	$10.00	One year	$10.00
...пів року	5.25	Six months	5.25
...три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

АЗІЙСЬКИЙ МЮНХЕН

Перші офіційні вісті з Москви про перемир'я в Женеві були передані в такому сенсі, що війну в Індо-Китаї припинили остаточно ті сили, які є за світове замирення. Легко догадатись, що це звідомлення було звернене проти З'єдинених Держав. Воно хотіло підкреслити, що Женева ізолювала ЗДА не тільки від СССР, чи червоного Китаю, але й від Франції та Великої Британії. Але не минуло навіть 24 години від того повідомлення, як Асошіейтед Прес, реферуючи вступну статтю московської „Правди" про женевську конференцію, зазначила, що заслуги за успіхи цієї конференції приписує стаття тільки Совєтському Союзові й „демократичному бльокові", себто тим, що слухають диктату Кремлю. Затріюмфував у Женеві, пише цей орган комуністичної партії, Совєтський Союз, а збанкрутували З'єдинені Держави.

Так думають у центрі комуністичної агресії та московського імперіялізму. В Англії тим часом посипались похвали на міністра закордонних справ Ідена теж за ту саму конференцію. Мовляв, він відвернув своїм хистом третю світову війну. А у Франції прем'єр Мендес-Франс став за те саме „героєм" і „пророком". Виглядає, що сталася велика міжнародна подія, за яку нема доброго слова ні для президента Айзенгавера, ні для Доллеса, що повинні б бути в проводі таких подій. Великими державними мужами стали ті, що підписали перемир'я в Женеві й таким чином довели до того, що — як заявив індійський прем'єр Неру — настав довгоожиданий час, коли ніде в світі немає ніякої війни, а тим самим — „мир свого часу" — осягнений.

Не можна твердити, що вже всі потратили голови, бо є й такі, для яких женевське перемир'я — ніщо інше, як Азійський Мюнхен. Піднімаються теж голоси в обороні 12 мільйонів „азіятів", та ще й римо-католиків, що тепер опиняться в комуністичному пеклі. Колумніст Дейвид Лоренс пригадує британцям, як то в час гітлерівського Мюнхену дехто говорив: „Та чому так дуже журитися долею кількох мільйонів чехів?" Подібне, пише він, можна почути і тепер, коли говорять про долю „кількох мільйонів азіятів". Браття Алсопи, обговорюючи підсумки женевської конференції, стверджують як сумну дійсність, що балянс світової сили перехиляється в теперішній час швидким темпом вбік Совєтів, на що, одначе, мало хто звертає увагу. Навіть політика стримування не була така шкідлива в порівнянні до тої пасивности, з якою Захід віднісся до війни в Індо-Китаї, здаючи комуністам стратегічні й політичні позиції, що відіб'ється боляче на решті Азії. Франція взагалі не хотіла далі боротись. За неї й так боролись в Індо-Китаї головно наймані війська, в тому числі у великій мірі німці, а ЗДА призначали їй на допомогу в цій війні кожного року по одному більйону долярів. У Британії боялися, щоб війна в Індо-Китаї не стала світовою, бо це було б для британських островів загладою. Це страх перед бомбардуванням атомовими і водневими бомбами. За яких три роки, пишуть Алсопи, також і Америка опиниться в такому самому положенні, в якому є нині Британія. Чи тоді й вона не буде залякана в подібний спосіб, як залякана сьогодні Британія? Який же вихід з такого розумування?

Так виглядає дійсність, спричинена Азійським Мюнхеном і тими, що до нього довели. Шлях, на який тепер вступив Захід у відношенні до Москви і Пейпінґу, катастрофальний не тільки для Европи та Азії, але й для Америки. ЗДА є ніби у проводі вільного світу. Як же ж той провід виглядає? Хто його поважає і хто його слухає? Який його дальший плян?

Джім Робінсон, молодий політичний коментатор, що повернувся щойно з Індо-Китаю, говорячи через радіо про перемогу комуністів в Азії, заявив, що комуністи й далі перемагатимуть, бо нема нікого, що міг би їх спинити, а як є хто, то не має потрібної для цього сили. Сьогодні Захід закликає до боротьби з комуністами, а завтра тих, що пішли на його поклик проливати кров, він віддає в руки комуністів. Таке сталося щойно в Азії. „Який це приклад для інших азійців? Як би ви на це дивилися, якби були азійцем?" — питає Робінсон.

Це ще один доказ на те, яким фатальним для світу волі є зловісне перемир'я в Женеві.

КОЛЬОРОВИЙ НАЦІОНАЛ-КОМУНІЗМ

Трохи дивний заголовок цієї статті охоплює цілу низку турботливих запитів: Який характер має націоналізм відсталих від західнього поступу кольорових народів? В якому напрямку він розвивається і куди веде? Чи трагедія 12 мільйонів в'єтнамців, які дістаються тепер під комуністичне правління з перспективою, що воно, при нинішньому стані в'єтнамського націоналізму, пошириться й на решту 10 мільйонів, — чи ця трагедія охопить також мільйони інших кольорових мешканців Азії й Африки?

Ці питання стоять у тісному зв'язку з минулою і сучасною долею країн, які або визволилися від колоніялізму, або щойно від нього визволяються. В теорії комуністичної революції, як посіяти її по всьому світі — колоніялізм займає поважне місце. Російські творці комунізму відразу поставили були ставку на дві верстви людськости: на інтелектуалів, які в наївній вірі готові перейнятись доктриною про встановлення раю на землі, — і на примітивів на найнижчому ступні, готових іти за кожним, хто збунтує його проти його визискувача. Говорено про „робітників і селян". але не як про рушійну силу комунізму. Послідовно, комуністична пропаґанда в колоніяльних і напівколоніяльних країнах ведеться під націоналістичними гаслами. Мабуть найкращий доказ, які знамениті висліди дає комуністам така їх тактика, що брала в рахубу короткозорість колоніяльних режимів, дав націоналістичний лідер в'єтнамців Го Чі Мін, який згодом став тактичним союзником комуністів у спільній протифранцузькій кампанії, а трохи пізніше — сам став комуністом і в'єтнамським комуністичним лідером. А китайський Чу Ен-лай був теж тісним співробітником Чіянґ Кай-шека.

Ставка Москви на колоніяльні народи, в першу чергу на китайців, що — навіть уже після революції Сун Ят-сена і встановлення режиму націоналістичного Куомінтанґу — терпіли від февдального режиму та корупції власного правління, — виявилась досі просто геніяльною. Ця тактика продовжується у виконуванні ґрандіозного пляну: приєднати собі якнайбільші маси людей у всіх частинах світу і при їх допомозі захоплювати владу у світі ступнево, тут і там, не допускаючи до генеральної розправи між двома світами, а йдучи на позірні уступки вільному світові, коли тільки загрожує дійсна розправа, щоб зараз потім „відбити" собі ті уступки якоюсь новою льокальною аґресією і якимсь новим поширенням своїх впливів на якомусь клаптику ґльобу. Тому женевська перемога комуністів викликає наче автоматично запит: де тепер знаходиться на мапі світу той пункт, що його обрала собі Москва для найближчого свого попису?! Індо-Китай настільки сколихнув цілим світом, що американська закордонна політика вбачає саме у тому Південному Сході Азії найбільшу небезпеку, — вона вбачає у Південному Сході Азії найслабше місце вільного світу, отже предмет, вартий найбільшої уваги й опіки. Проте з цього не виходить, що дійсно там, на Далекому Сході, світові центри комунізму натискатимуть найсильніше і найбільш старатимуться поширювати свій стан посідання. Деякі публіцисти висловлюють думку, що не виключене, що на Далекому Сході прийде тепер якраз період розмірного спокою, — щонайменше на два роки, до виборів у В'єтнамі, а черга на заколоти, криваві бунти, революції та льокальні війни в — Африці. І тому на перше місце помалу висувається проблема націонал-комунізму серед чорного африканського автохтонного населення, — залишаючи на боці мароканських і туніських арабів, серед яких панарабський націоналізм, звернений нарівні з комунізмом проти французів, то перемішується, то перехрещується з релігійним магометанським фанатизмом, і консервативно-заскорузлим традиціоналізмом, з нехіттю до всяких реформ, нетерпеливим гоном до них і навіть із простим бандитизмом. Північно-арабські турботи Франції — це окрема проблема. Зовсім окремою проблемою є націонал-комунізм чорного населення на південь від „незалежного" Судану, звідкіль забираються геть англійці і де, як кажуть знавці відносин, внедовзі наросте єгипетсько-суданська ворожнеча.

Цими країнами на південь від Судану є передусім Британська Східня Африка: Уганда, з 5 мільйонами населення, звідкіль англійці вислали за „небажання співпраці" молодого короля на один із своїх тихоокеанських островів, виплачуючи йому 8,000 фунтів (понад 25,000 дол.) річно і дозволяючи жити, як на місцеві відносини, у люксусі. Цей королівський вигнанець грає ролю символу для всіх місцевих антианглійців. Далі йде Кенія з 5½ мільйоновим населенням та з незагнузданим рухом Мав-Мав, який послуговується найжорстокішими методами терору проти всіх білих, за критерієм кольору шкіри, та пропаґує поворот автохтонів до примітивних радощів джунґлі. З сусідньої Танґанайки, де живе близько 8 мільйонів людей, молоді негри, що ненавидять англійців, виїздять здебільша до Індії, де переходять зорганізований комуністичний вишкіл, як майбутні керівники того типово націонал-комуністичного руху. В обох частинах британської Родезії і в Нясаленді, що його недавно включено до Середньої Африканської Федерації, чимраз частіше трапляються „інциденти", в яких гинуть білі плянтатори й місіонарі.

Далі на півдні лежить Південно-Африканський Союз, що його біло-націоналістичний прем'єр Малан з залізною впертістю і послідовністю переводить поділ між двома мільйонами білих, які правлять країною, і понад 10 мільйонами чорних. Цей поділ стосується шкіл, виборчих списків, залізничих вагонів і почекалень, категорій праці і т. д. У Південній Африці панує „спокій", але він подібний до „спокою" в Кенії і Уганді, де після заходу сонця навіть у столиці Иоганнесбурґу білий не зважується вийти з хати, щоб кинути лист до поштової скриньки на найближчому розі вулиці. У Британській Західній Африці (Ніґерія з 24 мільйонами населення, Камерун, Гамбія, Сієрра Леоне, Золоте Узбережжя, Ашанті, Тоґолянд), особливо ж на Золотому Узбережжі (близько 4 мільйони населення) панують вже кращі відносини, з допущенням чорних до самоуправи і зрівнянням їх з білими у цілій низці прав. Проте насправді тільки бельгійське Конґо (11,260,000 населення) відрізняється від „традиційної" колоніяльної супрематії білих й експлюатації білими за британським і французьким зразком. Одинокі бельгійці виявили мудрість такого правління, що дійсно підтягає країну на вищий культурний і цивілізаційний рівень — при тісній співпраці з автохтонами й маючи на увазі власне розвиток автохтонів. Неґативною особливістю бельгійського Конґа є автократичне правління бюрократії без парляменту. Мудро правлять теж португальці (Анґоля, Ґвінея, Мозамбік), що визнають рівність між автохтонами й білими колоністами.

Скізь на всьому африканському континенті яскраво видніє правда: білий не може „модернізувати" й „підтягати" чорної країни без добровільної і активної участи чорних автохтонів. А щоб ту участь здобути — треба відповідно до них ставитись. Факт, що навіть в Кенії англійці вводять тепер крайовий уряд, зложений з 1 африканця, 2 азійців і 3 білих, — вказує на те, що зникають міжрасові бар'єри. Але вони зникають під натиском націоналізму чорних, використовуваного комуністами. І кожна нова реформа попереджена річками крови.

Д-р Волод. Калина

РІДНОШКІЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

Проблеми „Рідної Школи" існують не тільки в американських українців. Мають їх і американські еспанці, німці, поляки, італійці, жиди, ірляндці і ін. Різниця в тому, що у кожного з них інший, своєрідний підхід до справи і самий процес її розв'язування.

Треба зразу підкреслити, що це все є громадяни З'єдинених Держав Америки і справи, які містяться в понятті „Рідна Школа", нормують державні закони. Звужувати їх до якогось одиночного становища — скажімо, до пункту бачення „меншостевого", є таким самим нерозумінням проблеми, як впадати в перебільшений теоретичний патріотизм.

Українці щодо цього мають відмінний підхід, вже хоч би з тієї причини, що належать до т. зв. народів без держави. Маючи досвід з недавно минулого, з усіх областей в Україні зайнятих москалями, поляками, румунами, чи навіть чехами, де український народ стояв і стоїть на фронті боротьби за право культурного розвитку, ми особливо вражливі на всякі несправедливі в тому напрямі обмеження.

Справа не в навчанні мови. Нашу мову вивчить і чужинець-приятель, чи ворог. Річ у тому, щоб частина народу, пересаджена, як дерево, на інший ґрунт, не знецінювала тих вартостей, які має в собі, щоб не сходила із досягненого ступня культурного розвитку, не нівелювалася на те, щоб переходити все наново, виходити на культурний рівень народу ЗДА, що все таки ще оформляється. Треба організовано, за пляном, тобто вже з усіми культурними вартостями вростати в новий ґрунт, як співтворець, збільшуючи тим самим скарбницю культури ЗДА.

З'єдинені Держави Америки, перша потуга світу, займають в історичному розвитку людства окреме місце. Історія висунула їх на чоло всіх народів. Тому громадянин ЗДА мусить сьогодні бути на кожному континенті, в кожній державі, як „у себе вдома". Американець, що знає тільки одну мову, не може бути повноцінним членом народу, не може відповісти всім вимогам теперішнього часу. Він мусить опанувати найменш 3-4 культури світових народів. Ключем до джерел культури кожного народу є його мова, тому недоцінювання її є такою самою помилкою, як перецінювання. Слушно вся наша — особливо нова — іміґрація висуває на перший плян вимогу: попри освіту в американській школі, дати своїм дітям знання української мови, історії, культури.

Природно, що по англійській мові приходить у нас на чергу українська. Що не всі з українськьої іміґрації можуть це розуміти, це теж правда. Крім англійського, треба кожному громадянинові знати одну із слов'янських мов, одну з германських, чи романських, а в західніх стейтах — японську, чи китайську. Мова важлива передусім — повторяємо, — як засіб доступу до джерел культури народів. Щоб належно розуміти проблеми сходу Европи та значення України в тому комплексі, побажано було б знати і мову москалів та поляків.

Давніша наша іміґрація належно оцінила справу вивчання українознавства, і на це є багато конкретних доказів.

Що на Західній Україні були державні нижчі й середні школи з українською викладовою мовою, це факт зовсім інших умовин. Там вороги мусіли числитися й погодитися з дійсністю, що це компактна маса на своїй території з державною традицією та державними правами. Це були зовсім інші умовини, умовини — можна сказати — історичної несправедливости, що ховалася за правами „меншости", додержання яких залежне було від моральної висоти даного поневолювача. В ЗДА зовсім інша ситуація. Різні відлами европейських народів добровільно об'єднуються в одну велику американську націю.

У нашій, українській дійсності в ЗДА треба ствердити незвичайно відрадне явище існування наших парафіяльних шкіл. Вони, разом з курсами та вечірніми школами українознавства, становлять велику цінність. Що коло 200 українських парафіяльних шкіл виховують наших дітей інакше, як в публічних школах, (ніде правди діти: найбільшою сьогодні журбою американських педагогів є незавидний стан і щодо моралі і щодо навчання в школі), і що діти, які вчаться в парафіяльних школах, захоронені від того зла, це рішуче треба вважати щастям, яке завдячуємо нашій Церкві.

З появою нових умовин (масова іміґрація рр. 1948—1952) виросли й нові потреби в шкільній справі. Спонтанно з'явилися курси й школи українознавства, очевидно — як доповнення до публічних і парафіяльних шкіл. Це зовсім природний, здоровий прояв: журба українських батьків, щоб своїм дітям, які за 15—10 літ ввійдуть в американське життя активними громадянами, дати тривкий кровний зв'язок з культурою народу, з якого вони вийшли.

Питання навчання мови щасливо розв'язали в Ню Йорку ОО. Василіяни. Йдучи назустріч бажанню батьків, вже перед роками вони впровадили в своїй парафіяльній школі обов'язковий предмет української мови. Прийнятий на те фаховий учитель подає її щодня повну годину в клясах від 3-ої до 8-ої. Це незвичайно важливий факт, що дитина — серед навали іншого навчального матеріялу в державній мові, — мусить щодня в школі протягом одногодинної лекції думати по-українському. Через те вона не відривається від матірної мови, а маючи ще можливість доповнити знання на вечірніх курсах, чи в школі, опановує мову не доривочно, чи „підрядно", а постійно й рівнорядно. В той спосіб засвоєні відомості закріплюються в пам'яті на все життя.

Дуже цікаві матеріяли в навчанні мов дають і американські гайскули. В такому, напр., гайскулі в Пассейку вчилися мов в останньому шкільному році на самому IV році тільки: еспанської 290 учнів, французької 140, німецької 92, італійської 81, польської 46, української ніхто. (Здається, що в одному тільки гайскулі ОО. Василіян в Стемфорді мають учні можливість вчитися української мови).

Хто слідкує за тими справами, подибує багато такого, з чого варто було б і нам брати приклад. Читаємо, наприклад, в пресі, що в Кембридж Спрінґс, Пенс., відбувається від 3 липня ц. р. чотиритижневий інструкторський курс у поляків. Знаменною є вітальна промова віцепрезидента „Колеґіюм Звйонзковеґо" і керівника Комісії Молоді одночасно. Він каже: „Ви з'їхалися сюди, щоб впродовж наступних 4 тижнів під керівництвом ваших інструкторів заправлятися до нових завдань, які маєте перед собою. Завдання ці гарні й шляхетні. По скінченні

(Закінчення на стор. 3-ій)

Л. Бурачинська

МІЖНАРОДНА ЖІНОЧА РАДА

II

В який спосіб повинно українське жіноцтво включитись у працю Міжнародної Жіночої Ради?

Про наше членство у минулому ми вже згадували. Тут кілька уточнень. За часів Української Народної Республіки створилась у Кам'янці Подільському Українська Жіноча Національна Рада. Ініціятиву до того подали Людмила Старицька-Черняхівська і Софія Русова. Вони уповноважили Ганну Чикаленко-Келлер, що тоді проживала у Швайцарії, взяти участь в першому по війні конгресі МЖР в Осльо, і там у 1920 р. прийнято Українську Жіночу Національну Раду як повноправного члена. Згадана вже інтервенція українок з нагоди смерти Ольги Басараб викликала протизаходи Польської Жіночої Національної Ради. На черговому з'їзді МЖР у Вашинґтоні в 1925 р. справа нашого членства вже була загрожена, але обидві представниці УЖНР — Ганна Чикаленко з Европи і Олена Лотоцька з Ню Йорку — завзято її боронили. Справу передано окремій комісії, яка стала на букві статуту, що признає лише приналежність Національних Рад державних націй. І хоч УЖНР вела далі свої заходи і листування тягнулось довго, проте у висліді її усунено з членства. І хоч УЖНР з Софією Русовою на чолі ніколи не зривала взаємин із Міжнародною Жіночою Радою, однак можливість взаємин у формі повноправного членства закінчилась. Правда, можна було поновити заходи тоді, коли УССР увійшла в ОН як окрема республіка, маючи доказ на окремішну державність нашого народу, що його признали Об'єднані Нації. Та Міжнародна Жіноча Рада не виказує у своєму складі представництв жіноцтва з-поза залізної завіси. Тепер втратили своє членство в МЖР і Польська Жіноча Національна Рада та всі інші наші сусіди, що колись її проти нас піддержували.

Хоч справа здавалась цілком безнадійною, проте скоро виявилась нова можливість. У 30-их роках розрослися жіночі організації на нових поселеннях, себто в ЗДА й Канаді. Згодом вони набрали такого значення, що їм відкрилась дорога до Національної Ради у країні свого поселення. І справді, наприкінці 30-их років Союз Українок Канади входить до Національної Ради Жінок Канади, а трохи пізніше стає членом і Організація Українок Канади ім. О. Басараб. У 1952 р. ввійшли знов українські жіночі організації і до Національних Рад різних країн. Союз Українок Америки і Союз Українок Австралії стали членами дотичних Національних Рад.

Оте членство відкриває знов можливості перед українським жіноцтвом. Жіноча Національна Рада є надбудовою жіночих організацій в кожній країні, вона репрезентує жіноцтво перед своїм урядом і кермує його діяльністю. А головне — через свою централю вона зв'язана до певної міри з діяльністю ОН, постуляти яких піддержує, а то й виконує у своїй країні.

Чотири українські жіночі організації, що входять до Національних Рад, мають змогу пізнавати й вивчати цю найвищу жіночу трибуну. Та найцінніша можливість — це участь у конгресах Міжнародної Жіночої Ради, які відбуваються що три роки. У складі делеґацій Національних Рад можуть виїхати й українські делеґатки. Вперше це сталося в 1947 р. під час першого повоєнного з'їзду МЖР у Филаделфії. У склад канадійської делеґації ввійшла представниця Союзу Українок Канади Ганна Романчич. Її участь дала корисні наслідки, бо важливою проблемою нарад були втікачі та їх переселення. Вона знала цю справу краще, як інші канадійські делеґатки, і могла вплинути на їх становище. Цього року знов відкрилась така можливість. У склад американської делеґації на конгрес МЖР у Гельсінкі ввійшла Олена Лотоцька, голова Союзу Українок Америки. Вона знов використала свою присутність на те, щоб впровадити проблему залишенців на порядок нарад. А для розгляду проблем з-поза залізної заслони зложила в комісії міжнародних зв'язків реферат про працю жінки в УССР пера Олени Трофимовської.

Традиції Міжнародної Жіночої Ради залишились ті самі впродовж десятків років. Кожна справа міжнародної ваги, що є обґрунтована солідними даними та вимагає упорядкування, знайде там розгляд. Вся увага проводу звернена тепер на скріплення й впорядкування вільного світу. Тому в першу чергу цікавитиме Міжнародну Жіночу Раду проблематика нашого поселення в різних країнах. Та в дальшому треба насвітлити явища й проблеми рідних земель на підставі тих матеріялів, що нам доступні.

Ще одною користю для українського жіноцтва є зв'язок із ОН та його аґенціями через Національну та Міжнародну Жіночу Раду. Комісія Прав Жінки при ОН працює над покращанням правного і суспільного становища жінки у світі. ЮНЕСКО розгортає широку культурно-освітню програму, а ЮНІСІФ веде допомогу дітворі в загрожених країнах. Всі ці аґенції великою мірою спирають свою працю на неурядових організаціях і відбувають із ними часті конференції, а то й з'їзди. Сюди повинні українські жіночі організації спрямувати свою увагу з допомогою своїх міжнародних зв'язків.

Осип Залеський

В ДОРОЗІ НА УКРАЇНУ

(Спомини з визвольних змагань 1919 року)

(3)

Наш поїзд завернувся і привіз нас до містечка Бордужені, за кордоном Буковини на території „реґати", себто давньої Румунії. Нас заквартирували у будинку колишньої цукроварні, в приміщенні, яке не надавалося для мешкання, бо було частинно зруйноване, а тут був уже сніг і холод. Нам приділили румунську варту з комендантом майором Ґріґореску, якого ми скоро „розконспірували" як бувшого австрійського капітана Григоровича, з походження буковинського українця. Та до українства він не признавався і навіть не зраджував, що знає українську мову, а розмовляв з нами по-румунськи або по-німецьки.

Про нашу нову пригоду повідомили телеграфічно наше посольство у Букарешті і через кілька днів приїхав до нас пор. Посацький, який потвердив вістки про події на фронті. Ми стали роздумувати, що нам робити далі. Були такі можливості: або вертати до табору в Чехії, або їхати до армії УНР (Петлюри), яка була вже на території Польщі, або „демобілізуватися" і йти додому, як хто може і хоче, та ждати на розвиток дальших подій. Вправді на Україні була Галицька Армія, але зв'язку з нею ми не могли дістати, бо вона була в большевицькім оточенні. Пор. Посацький вернувся у Букарешт по дальші рішення.

Через кілька днів повернувся до нас, привіз трохи грошей (бо ми в дорозі витратили гроші, не припускаючи що прийдеться так довго подорожувати) але остаточного рішення посольства не привіз: і там не знали, що з нами робити і як цю справу розв'язати, тому й дали нам вільну руку поступати, як вважаємо за доцільне. Тоді наша група поділилася. Одна частина з підполк. Федоровичем і італійський курінь вирішили вертатися до бриґади в Німецькому Яблінному, вважаючи, що війна ще не скінчена і бриґада може ще діждатися виїзду в Україну. Друга група, в якій були старшини армії УНР, вирішила їхати до ставки гол. отамана Петлюри в Шепетівку. А кілька буковинців з отам. Черським вирішили покищо залишитися на Буковині, під румунською окупацією. Я приєднався до тих, що хотіли воювати далі. Пор. Посацький забрав наші пашпорти до Букарешту і через декілька днів привіз назад з візами польського посольства на переїзд до ставки гол. отамана у Шепетівці.

Наша група попрощала решту товариства, що залишилася до полагодження формальностей в чеському посольстві, і переїхала через Чернівці і Неполоківці в Галичину, окуповану поляками. В Коломиї перевірили наші пашпорти в команді польського корпусу, при чому питали, хто ми та куди їдемо. Розуміється, ми всі були бувші полонені з російської армії, уроджені на території Східньої України, вертаємо з Австрії з полону і зголосилися до армії УНР, щоб воювати з большевиками. В Чехії, мовляв, дали нам однострої і тепер ми їдемо до Шепетівки, до головної ставки армії УНР.

У Львові, маючи пашпорти в руках, ми мали відвагу задержатися, ходили по місті, а дехто пішов навіть увечері в театр. Поляки споглядали косими очима на нас, але, почувши, що ми „петлюрівці", робили „добру міну". Я з одним старшиною зайшли у Львові до „Дністра", щоб у дир. Федака поінформуватися про політичне положення та порадитися, що нам робити. Дир. Федак з'ясував нам тодішнє положення і поділився своїми скептичними поглядами на дальшу війну з большевиками у союзі з Польщею.

Ми все таки хотіли дістатися до армії. На головному двірці у Львові не могли нам дати докладних відомостей, як проїхати до Шепетівки. Радили їхати до Тернополя і через Збараж шукати дальшої дороги. Ми приїхали у Тернопіль, але на двірці нам сказали, що поїзди на Збараж ще не ходять і з Шепетівкою нема сполуки. Вернулись назад у Львів, зібравши по дорозі ще трохи відомостей про наше політичне та військове положення і прийшовши до висновку, що дальші шукання зв'язків з армією недоцільні.

Була рівно 12 година ночі 31 грудня 1919 року як ми приїхали на головний двірець у Львові. По нараді знову поділились. Група старшин і козаків з армії УНР вирішила їхати до Тарнова, де була частина армії УНР, а ми, кілька „західняків", вирішили „згубитися" у Львові і ждати дальшого розвитку подій. Переждавши до ранку на двірці, я на Новий Рік поїхав у місто до своїх свояків, і так закінчив мандрівку з Чехословаччини на Україну.

Підполковник Федорович кілька років пізніше повернув з Чехії у Галичину. Отаман Черський залишився на Буковині у містечку Кіцмань, де жив перед війною і працював як начальник пошти. З ним зустрівся я ще у 1922 році, бувши у Чернівцях. Нарікав на румунів, які не прийняли його до праці, насміхаючись, що він був большевицьким генералом. Не маючи можливости прожитку, виїхав був в Америку на заробітки, тут працював зо два роки, заробив трохи грошей і повернувся у свою милу Буковину, де й умер за кілька років перед другою світовою війною.

(Кінець)

Андрій Мігічак

СТРІЛЕЦЬКА ПІСНЯ

(З приводу ювілейного року УСС)

Вагато мине ще часу, поки найдеться якийсь музиколог, який опрацює історію стрілецької пісні. І не легка це річ, бо матеріяли, партитури та записки з тієї матерії залишились в краю, і тільки дещо стрінули ми тут, а дещо пам'ятаємо.

Стрілецькі пісні стрічаємо в календарях та альманахах, виданих вже за океаном. Багато їх поміщено в співаннику „Сурма" („Червоної Калини" у Львові, 1922), багато їх надрукувала „Артистична Горстка" разом з іншими піснями у Співанику УСС, в 1918 році у Відні. Деякі збереглись на платівках. Сьогодні багато людей не знають, які це стрілецькі пісні. Малохто знає, чиї слова в цих піснях, чия музика, та де і в яких обставинах ці пісні творились. З приводу ювілейного року УСС, постараюсь хоча б частинно цю прогалину заповнити на підставі збережених записок, статтей в амер.-укр. календарях і співаника „Сурма". Вірю, що найдеться фахівець, який нинішню статтю доповнить вартісним матеріялом. А тепер подаю список пісень.

1. „Ой у лузі червона калина" — гимн УСС. Слова Степана Чарнецького, музика попр. народна, автор незнаний.

2. „Бо війна війною" — Пісня обозу. Постала під час переїзду останків полку УСС з Бережан до Коша в 1916 р. Сл. і муз. Лева Лепкого.

3. „Вже бубон грає" — Співана новобранцями УСС в Горонді та Страбичеві в 1914 р. Слова С. Воробкевича. Автор музики невідомий.

4. „Гаразд Горук" — Стрілецька. Незнані автори слів та музики.

5. „Гей, видно село" — Постала в Тудинці над Стрипою в 1915-16 рр. Сл. і муз. Лева Лепкого.

6. „Гей ви хлопці січовії" — Угорська мелодія. Слова сотн. Клима Гутковського у 1914 р.

7. „Гей зі Львова до Мукачева" — Музика бережанського 55 австр. полку. Достосовані слова стрілецтвом, автор Лев Лепкий.

8. „Гей там при долині, гранатами зритій" — Сл. Р. Купчинського, муз. М. Гайворонського.

9. „Їхав стрілець на війноньку" — Слова зложені в Пресовій Кватирі УСС в Тудинці над Стрипою при кінці 1915 р. Муз. Михайла Гайворонського.

10. „Кедь ми прийшла карта" — Цю лемківську пісню співало стрілецтво 1914 року.

11. „Ми всі хочемо виплати" — Музика незнана. Слова доробили „самоохотники" самі, коли вже в Стриє, співали в сторону комітетових пань, „Ті пироги без соли", і т. д., а в Горонді при нітлах, „Кухар, де є менажа? З того вийде образа".

12. „Нема в світі кращих хлопців" — Зложена восени 1914 р. в Карпатах. Слова Ю. Назарака, муз. Михайла Гайворонського.

13. „Ой на горі жито . . ." — Народна, нестрілецька. Але співали її залюбки новобранці УСС по кватирах-стодолах, у Горонді.

14. „Питається вітер смерти" — Написана в 1917 р. Слова Юри Шкрумеляка, музика М. Гайворонського.

15. „По морю, по морю" — Нестрілецька. Слова К. Устияновича, музика Н. Вахнянина. Але про те, „хто верне до дому, той з золота п'є, а хто в лютій січі у січі умре, той з Одіном віщим в Вальгалі ясніє" — співано всім сотням, які в 1914 р. відходили на фронт.

16. „Слава, слава отамане" — Полк. Грицеві Коссакові. Слова Ю. Назарака, музика М. Гайворонського.

17. „Сповнилась міра" — Співана хорами в рр. 1916-18. Слова Петра Карманського, музика Модеста Левицького в обрібці М. Гайворонського.

18. „Стрілець — то нині великий пан" — Гумористична. Слова Гриця Труха, мелодія чужа. Сказано в пісні, „що нам не страшні кулі, ані велика бочка, алярм кликнуть у ночі, ми всі на збірці в Мрочка" (кантиняр).

19. „Хлопці: алярм!" — З комічної опери „Штурм на полукінки", написаної на фронті в Карпатах. Слова Ю. Назарака, музика М. Гайворонського.

20. „Журавлі" (Видиш брате мій) — Слова Богдана Лепкого, музика Лева Лепкого. Пісню цю співав славний „Шерборклюб" зі сотні Вітовського, як вже останній клаптик Галичини забрали москалі.

21. „Иде Січове Військо та співає стиха" — Слова — УСС (1916 р.), музика М. Гайворонського.

22. „Ой впав стрілець" — В Тудинці над Стрипою в 1916 р., слова і музика М. Гайворонського.

23. „Заквітчали дівчатонька" — На смерть підхор. Мальованого в 1916 р. вбитого на Лисоні, а похованого під Вільхівцем. Уклад Антона Валандюка. Слова і музика Романа Купчинського.

24. „Коби скорше з гір Карпат" — Пісня кінноти УСС. Слова і музика Лева Лепкого.

25. „Ой шумить, шумить" — Постала в 1916 р. в Тудинці над Стрипою. До співу під акомпаніямент гітари. Слова і музика Р. Купчинського.

26. „Масва нічка" — Також під гітару. Зродилась в 1916 р. в Тудинці над Стрипою. Слова і музика Л. Лепкого.

„За рідний край" — Слова Р. Купчинського, музика М. Гайворонського. (1917).

28. „Ой нагнувся дуб високий" — Належить до репертуару сальонових пісень. Слова Моля Голубця, музика Гайворонського. Час та місце спірні. Я обстоюю, що постала у Вівсю, осінню під тамошнім старим похиленим дубом, коли там стрілецтво відпочивало в запасі.

29. „Ой чого ж ти зажурився" — Під гітару. Постала в 1917 р. в бараках коло Миколаєва над Дністром. Слова і музика Р. Купчинського.

30. „Пише стара мати" — Під гітару. Постала 1917 р. під Конюхами, коло Бережан. Слова і музика Р. Купчинського.

31. „Кладочка" — Під гітару. Слова Богдана, музика Лева Лепких.

32. „Човник хитається" — Слова та музика Р. Купчинського — зложені весною 1917 р. над розлитою в Куропатниках Ценівкою під впливом місячної ночі та зідхань хор. УСС Василя Соловчука.

33. „Готуй мені зброю" — Постала в березні 1917 р. при вимарші двох куренів УСС з вишколу в Розвадові над Дністром на фронт під Бережани. Сл. і муз. Р. Купчинського.

34. „Ой казала мати" — Слова і музика М. Гайворонського (1917).

35. „Пиймо друзі" — Зложена в Вишколі в 1918 р.

36. „Накрила нічка" — На вічну пам'ять пор. УСС Осипові Яримовичеві, що згинув під Конюхами коло Бережан в липні 1917 р. Слова і муз. Р. Купчинського.

37. „Гей там у Вільхівці" — Зродилась під Потуторами. В ній згадка про хор. а згодом сотника Федя Черника. Тоді в бою з москалями попало в полон багато УСС, а з ними і Федь Черник, якого кришеве серце м'якнуло перед ніжним дівочим поглядом.

38. „Як з Бережан до кадри" — Постала в 1916 р. під час переїзду УСС з Бережан до Коша, після розбиття полку під Потуторами. Слова спільні, до музики ніхто не має претенсій.

39. „Гимн Коша" — В Коші (в кадрі) в Пісочній 1916. Сл. Антона Лотоцького, муз. Антона Валандюка.

40. „Пісня підхорунжих" — Жартівлива, де автор Гриць Трух починає словами „Мала баба три хлопці, два лишились бабусі, а третій найдурніший пішов в Усусуси. І ті два, що лишились, були б зголосились, та наші патріоти їм відрадили".

41. „Казала дівчина" — Зложена в 1917 р. Співана в старшинській харчівні свойому польовому духовникові. Слова і муз. Лева Лепкого.

42. „Колись дівчино мила" — З 1917 р. Сл. і муз. Л. Лепкого.

43. „Ірчик" — В 1920 році в Чернятині коло Жмеринки, присвячена хор. УСС М. Ірчанові. Слова і музика Романа Купчинського.

44. „Не сміє бути в нас страху" — Тією піснею починав кожне засідання Закон Лицарства Залізної Остроги. Зложена Р. Купчинським.

45. „Хай живе Великий Комтур наш!" — Похвальна пісня на честь Комтура Ордену Лицарства Залізної Остроги, яку співано зараз по „Не сміє бути в нас страху". Слова Лева Лепкого.

46. „Вдарив мечем" — Співане при прийняттю на лицарів Залізної Остроги. Сл. і музика Р. Купчинського.

47. „Закурились галичанки" — 1918 р. літом в часі від'їзду УСС на Україну. Сл. і муз. Р. Купчинського.

48. „За твої дівчино" — Під гітару. В 1917 р. в Рудниках над Дністром, де стояв похідний курінь Вишколу. Сл. і муз. Р. Купчинського.

49. „Як стрільці йшли з України" — Зложена в Черніцях в жовтні 1918 по повороті УСС з України. Слова і музика Р. Купчинського.

50. „Ой та й закурились Стрільці Січовії" — Зродилась по переході за Збруч в липні 1919. Слова і музика Романа Купчинського.

51. „Ой зацвіла черемха" — Слова Р. Купчинського ще у 1917 р. а згармонізована Антоном Валандюком в таборі полонених в Тухолі, на Поморю в 1920 році.

52. „Засумуй трембіто" — Пісня лихоліття, яке навістило УГА, а при ній і формації Укр. Січових Стрільців на Україні. Зродилася вона в 1920 р. Слова і музика Р. Купчинського.

Як згадано на вступі, ця стаття не вичерпує всього репертуару Українських Січових Стрільців. Буду тішитися, як хтось зможе доповнити або поправити ці мої рядки, бо я свідомий того, що міг в дечому й помилитися.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" СЬОГОДНІ

„Голос Америки", як і інші Інформаційні Агенції З'єдинених Держав, завданням яких було поширення кращого розуміння нашої країни за кордоном, був реорганізований протягом минулого року, і тепер ми можемо підсумувати наслідки цієї реорганізації. Найбільші зміни постали в наслідок зменшення бюджету. Тоді, як два роки тому „Голос Америки" мав щодня 49 годин та 125 програм у 46 мовах, сьогодні він має 28 годин денно і 75 програм у 34 мовах.

Програми до Европи передаються в албанській, вірменській, болгарській, чеській та словацькій, англійській, естонській, французькій, грузинській, німецькій (до Німеччини та Австрії), мадярській, італійській, латвійській, литовській, польській, румунській, російській, сербсько-хорватській, словінській, еспанській та українській мовах. На Далекий Схід програми передаються бурмійською, китайською (кантонською і мандаринською), індонезійською, японською, корейською, сіямською, в'єтнамською мовами. На Близький Схід та Африку передачі йдуть арабською, грецькою, перською та турецькою мовами.

„Голос Америки" має мережу з 80 транслювальних станцій, що поширюють його програми майже по цілій земній кулі. В З'єдинених Державах 30 короткохвилевих станцій, силою від 25,000 до 200,000 кіловат, що належать приватнім організаціям, працюють під керівництвом „Голосу Америки". Урядові допомічні станції оперують навіть на таких віддалених місцях, як Цейльон, Філіппіни, Мюнхен, Окінава (японські володіння, що дотепер перебувають під американською військовою окупацією) та Танжер. Станції в мільйон кіловат в Мюнхені та Окінаві є найпотужніші радіостанції в світі. „Голос Америки" має також плавучу радіостанцію, катер прибережної охорони З'єдинених Держав „Куріср". Його програми пробивають Залізну Заслону та йдуть до Середнього Сходу з його теперішнього місця перебування на острові Родезії у східній частині Середземного моря.

Влизько трьох четвертин всієї програми „Голосу Америки" спрямовані до країн за Залізною Заслоною та комуністичного Китаю. Цими передачами „Голос Америки" намагається побороти совєтське заглушування, повторюючи свої програми через різні інтервали та на різних хвилях.

Програми „Голосу Америки" складаються переважно з новин, коментарів та аналізів політичних подій і різних важливих повідомлень. Коли Найвищий Суд виніс своє історичне рішення про те, що расова сеґреґація в народних школах ЗДА визнається за неконституційну, „Голос Америки" передавав цю новину по всьому світі протягом 45 хв. Програми „Голосу Америки" готуються в студіях у Ню Йорку, Вашингтоні та в Мюнхені. За доказ того, що ці пересилання мають регулярних слухачів, можуть правити листи від них (майже 170.000 листів в минулому році), донесення від закордонних місій З'єдинених Держав, від репортерів та туристів, а найперше, намагання комуністичної преси та радіо дискредитувати наші пересилання на намагання заглушити їх.

Ведення Інформаційної Агенції З'єдинених Держав, матірної організації „Голосу Америки", належало колись до обов'язків державного департаменту. Але від 1 серпня минулого року Агенція відокремилась і стала незалежна. У додаток до „Голосу Америки" вона має 155 інформаційних центрів по 63 закордонних країнах, а також обслуговує кінокартинами, пресою та публікаціями. Інформаційна Агенція провадить також програму, за якою багато приватних організацій в З'єдинених Державах працюють з нею в тісному контакті.

Загальна Рада.

РІДНОШКІЛЬНІ ПРОБЛЕМИ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

курсу вернетеся до ваших місцевостей, де займете почесні становища передовиків молоді". . . . „Коли під фаховим керівництвом будете проробляти лекції польської мови, то старайтеся усвідомити собі той важливий факт, що це є мова ваших батьків; що Ваші предки довгі літа неволі терпіли тяжкі переслідування за те, що зберігали батьківську мову; що їхня витривалість довершила того, що польський народ не заломився навіть в дуже тяжких і прикрих часах. Коли ваші батьки опинилися на вільній американській землі, їхнім першим завданням було покликати до життя організації, в яких вони могли б задержати свою національну відрубність, будучи одночасно добрими й льояльними громадянами З'єдинених Держав Америки".

Так говорять правдиві американці польського походження, перед якими кожний мусить мати пошану та з яких можна і треба брати приклад.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

Фінікс, Арізона

Українська школа працює.

Як свого часу повідомлено, Укр. Народний Дім у Фініксі зайнявся питанням створення української школи. На піврічних зборах Українського Народного Дому було ухвалено просити українські організації на терені Фініксу, як Народний Союз і Робітничий Союз, спільно приложити зусилля до створення такої школи.

Наслідком переговорів між цими трьома організаціями — були скликані батьківські збори на 27-го червня, де запали конкретні рішення в справі оплати вчителя, приміщення і необхідного устаткування для школи. В результаті енерґійної діяльности п. С. Василенка, школа розпочала нормальну працю 3-го липня. Вчителькою української школи є пані Василенкова. Пані Василенкова дуже задоволена з дітей, бо діти з винятковим інтересом взялися учити мову своїх батьків. Наслідком зацікавлення дітей довелось збільшити години навчання.

Управа Укр. Народного Дому відмічає жаль, що деякі батьки ще не послали своїх дітей до школи, хоч ті батьки, доки не було школи, найбільше говорили про її потребу. Управа Народного Дому звертається з закликом до всіх батьків, аби не переносили свої особисті невдоволення з тої чи іншої особи або різниці політичних поглядів на дітей і на школу. Школа мусить бути тільки українська без жадних політичних чи яких інших підфарблювань. І школа може бути такою, якщо ми, батьки, не внесемо шкідливу інфекцію в здорове тіло, яким є на сьогодні школа. Не час і не місце на будь-які відмови в справі вивчення української мови дітей, для батька, який любить свою дитину і боліє її долею та який хоче, щоб його дитина була свідомим українцем.

Ан. Вдовиченко,
голова У. Н. Дому.

Клівленд, Огайо

Величава Протестаційна Маніфестація проти московського імперіялізму

11-го липня в Паблік - Авдиторіум відбулася велика протестаційна маніфестація проти московського імперіялізму і 300-літнього поневолення України внаслідок зламання Переяславського договору. Не дивлячись на гарячий день, заля, що нараховує 1,000 місць, була переповнена українцями із Клівленду, Лорейну, Кентону, Акрону і Йонгстону.

Підготову до маніфестації переводив громадський комітет, який очолював адв. Демер-Димкович.

Протестаційну Маніфестацію вітали: письмово губернер Френк Лавші, сенатор Томас Бірк, конгресмен Майкел Фічен, а особисто голова Демократичної партії стейту Огайо Едвард Пусел. Промовляли на маніфестації проф. Лев Добрянський — голова УККА, проф. Іван Вовчук і п. Ярослав Гайвас. Вула заступлена американська і чужомовна преса та представники поневолених Москвою народів.

В мистецькій частині брали участь ансамбль бандуристів під кер. п. Ганушевського, Укр. Нар. Хор при ООЧСУ під дир. проф. Варнича та оперова солістка п. Носенко.

В. М.

„Одна з найкращих вистав"

Так висловились пані з „Жіночого Міського Клюбу" в Клівленді, яким доводилось влаштовувати багато вистав у своєму клюбі з мистецтва різних націй. Таку високу оцінку дістала виставка українського мистецтва при зустрічі клівлендської американської еліти з українськими іміґрантами на чайному вечорі дня 15 липня. На цьому вечорі дуже тепло і рясними оплесками були зустрінуті і привітані наші пісні, виконані солістами п. Воднарем і панною Войчук. Дуже миле враження зробили на гостей дівчата в українській народній ноші, які зустрічали гостей у прийомній залі Клюбу і продемонстрували український стародавній звичай гостинности. Дівчата були делеговані від місцевого відділу Союзу Українок ім. Лесі Українки.

На тому вечорі п. Кіршнер, — керівник Іміґраційного Бюра, оглядаючи твори наших мистців та зупинившись перед майстерно виконаним етюдом Труша, заявив, що він сам студіював малярство та бажав би здобути таку прекрасну кольористику, якою володіють українські майстри.

— „Це не трудно, — відповідає автор цих рядків — потрібно лише допомогти зорганізувати студію для українських мистців та з ними співпрацювати.

У цьому напрямкові йшла далі розмова. Міс А. М. О'Конкі в результаті тої розмови взяла на себе зобов'язання сконтактуватись з українськими мистцями, що живуть в Клівленді, та влаштувати ділову зустріч мистців в справі Студії. Треба згадати, що ініціятиву виставки та тої широкої кооперації багатьох організацій завдячуємо саме міс А. М. О'Конкі, яка, працюючи в Східньо - Европейському Фонді, провела основну організаційну працю і подбала про відповідний склад Виставового Комітету. Вона переговорювала з „Мерік Гавзом", який став спонсором виставки, фінансуючи друк півтори тисячі примірн. ілюстрованої брошури до Виставки та який взяв усі турботи, щоб запросити гостей на чайний вечір і фінансував витрати на прийняття та кошти на мистецьку частину вечора за спеціяльною програмою.

Міс О'Конкі належить до американок, що пов'язана з українським походженням, і є громадською діячкою на терені Клівленду. Вона є поетесою, а за свою збірку „Край оф Юкрейн" удостоїлась почесного членства у світовій письменницькій організації ім. Марка Твейна.

Виставка триватиме впродовж цілого місяця липня у будні дні від год. 9 рано до 5 попол.

Чимало прекрасних експонатів подано від клівлендської книжкової крамниці „Дністер" — писанки, різьбу і кераміку.

В роботі експозиції допомагали п. Раковська, п. Іван Коровицький, п. Роман Трешньовський та інші.

Конферансьєром мистецької частини чайного вечора був п. Яремкевич.

У книзі відвідувачів Виставки записано кілька похвальних сторінок. Виставка в цілому робить прекрасне враження і допомагає популяризувати український нарід та його змагання.

Михайло Бабій

Три роки праці „Українського Народного Хору" при ООЧСУ

Три роки тому був зорганізований: „Український Народний Хор" при ООЧСУ, в Клівленді, якого диригентом є незмінний працівник на полі музики, проф. Я. Барнич. Хоч можна було прочитати нотатки про У. Н. Х. в пресі, то належної оцінки для хору не вніс на сторінках газети жадний дописувач. Не маю на увазі давати, чи складати похвал за мистецькі виконання одного, чи іншого репертуару, бо Хор втішався різними: були на мистецькому рівні, були пересічні і слабші, це не важне, але важне те, що він був на послугах впродовж свого існування, для спільноти внутрі і назовні; він розносив українську пісню в найглухіші закутки місцевостей сусідніх міст, а навіть стейтів з одного боку, а з другого на міжнародних фестивалях, під голим небом і в музичних авдиторіях, перед американською публікою, — скрізь У. Н. Хор діставав признання як від українців, так і від американців, за те, що безкорисно віддає вільний час і працю, а все це в ім'я ідеї поширювання української пісні й української справи. Були випадки в різних скупченнях українців, де суспільно - громадське життя завмерло і багато з них не бачило й не чуло українського хору взагалі, тоді поява хору (особливо для старої іміґрації) і виконання пісні зворушували присутніх до сліз, а в нагороду кількома репертуарами на концертах й імпрезах, академіях і святах, міжнародних фестивалях і в музичних авдиторіях, в радіо і телевізії мав кругло 120 виступів.

Укр. Нар. Хор всюди, де лише була нагода, розносив звуки мелодій української пісні, що немов запах „євшану - зілля" відроджували, відсвіжували, а навіть активізували, здавалось би, завмерлі українські душі; рівно ж здобував національну гідність серед інших національних груп, що створювало пригожий ґрунт симпатій і співпраці з ними.

Хто ж властиво є У. Н. Хор? Диригент проф. Я .Варнич каже: „Мої співаки - хористи — це фанатики української пісні, вони послушні і здисциплінований; вночі, коли всі відпочивають, я, як зайде потреба, повідомляю провідника хору, вони за пів години готові". І дійсно, хористи — це ті „хлопці", що пройшли жорстоку дійсність другої світової війни, — вони в більшості вояки з різних формацій: є тут представники визвольних змагань, Української Дивізії та бійці УПА, що своїми грудьми пробили залізну заслону —всі вони з'єднані вояцьким духом та продовжують працю для України, цим разом чудовими українськими піснями і строями.

Хочу підкреслити, що У. Н. Хор зумів перемогти всі свої початкові організаційні труднощі, в чому головна заслуга диригента проф. Я. Варнича, а далі пп. Запарацюка, І. Оліяра, Чайки, О. Чубатія, як рівнож всіх хористів, що поставили справу Хору понад всякі льокальні і особисті справи.

Тут слід згадати, що У. Н. Хор мав початково мішаний і чоловічий склади. Проте, мішаний склад проіснував тільки два роки, а чоловічий склад працює повною силою по сьогоднішній день.

Семен Кріслатий

Д-р Ростислав Сочинський

НОВЕ В МЕДИЦИНІ

Телевізійна астма

Це нова недуга нашої доби. На останній конвенції Американського Каледжу Алерґістів описано низку випадків тяжкої астми, викликаної порохом з соф, фотелів, кушеток і килимів, на яких люди сьогодні все більше й більше годин денно просиджують, чи пролежують, оглядаючи телевізійні програми.

Поміч старшим

Беручи під увагу зріст пересічного віку американців, Айовський Стейтовий Університет заложив Інститут Геронтології, як інформаційний осередок для проблем старшого віку. Він буде координувати різні ресорти, що включають здоров'я, фінанси, працю і мешкання, щоб помагати людям на схилі життя розв'язувати їх проблеми, молодшим-же — приготовлятись до старшого віку. Це ще один доказ, що життя не кінчається у віці 60, 70 чи 80 років.

Небезпеки опасистости

В „Архівах Внутрішньої Медицини" опубліковано вислід студій функції печінки за життя і пізніших посмертних дослідів цього органу у 30-ох пацієнтів, які мали надмірну вагу тіла на 50% до 100%. На думку авторів пошкодження печінки наступило внаслідок обтяження додатковою працею цього органу й хибного віджевлення характерного у товстих людей: забагато вуглеводнів (крохмаль і цукор) і товщу, замало ж білковин і вітамінів комплексу „Б". Для відтовщення пропонується дієту, багату на білки й вітаміни з групи „Б".

Духовий вплив на видужання

Сьогоднішні хірурги намагаються спонукати пацієнтів вставати з ліжка навіть після тяжких операцій так швидко, як тільки можна. Рух збуджує кровобіг і працю різних залоз, приспішує переміну матерії та зменшує можливість комплікацій. Пацієнти, що не мусять довго лежати в ліжку непорушно, підсилюються на дусі через зменшення неґативного впливу монотонности шпитальної кімнати. Вони радіють також думкою, що скорочений побут у ліжку, а тим самим і в лікарні зменшує видатки і приспішує їх працездатність. Усі ці моменти впливають додатньо на видужання.

Втомлені господині

Перевтома матері в домашньому господарстві не тільки неґативно впливає на виховання дітей і створює нераз поважні емоціональні проблеми родинного життя, але й служить податливим ґрунтом для розвитку цілої низки недуг. Працю в кухні й взагалі в домашньому господарстві деякі лікарі вважають одним з найтяжчих зайнять. Щоб його облегшити, вони радять вживати при праці не тільки м'язі, але й голову. Розумне плянування і зменшення фізичного зусилля може запобігти перевтомі. При праці треба по змозі більше сидіти, мати все у близькому засязі й по змозі використовувати нові методи, які вживають сьогодні робітники-інваліди: пристосовувані раковини до стікання води, рухомі кухонні меблі, легка вагою посуда, різноцілеве кухонне приладдя тощо.

Вступайте в члени У Н СОЮЗУ!

УНРада виясню́є причини виходу представників УНДС із ВО

(Закінчення зі стор. 1.)

через три години після того М. Лівицький заявив Голові Виконавчого Органу про свій виступ із ВО, мотивуючи цей крок своїми особистими справами. Його димісія не була прийнята. Аж в наступні дні М. Лівицький почав висувати, як причину свого зречення від керівництва Ресортом Закордонних Справ, питання розходжень у поглядах на співпрацю з Американським Комітетом. На засіданні Виконавчого Органу 17.5, де це питання було знову обміркуване й де не було констатовано ніяких розходжень між усіма членами ВО, ред. М. Лівицький почав виставляти, як ультимативну умову свого повернення до ВО, забезпечення йому „свободи дій" у зносинах з Американським Комітетом і, зокрема, для „...поставлення категоричних домагань перед Американським Комітетом..." Впарі з цим ішли домагання ред. М. Лівицького сконцентрувати в його руках всі без вийнятку ділянки зносин з Американським Комітетом.

Тим часом Виконавчий Орган, як виразник політики коаліції партій, що входять у склад кожночасного Виконавчого Органу, здійснює свою політику й практичні заходи, згідно з статтями 29 і 31 Тимчасового Закону, тільки на підставі відповідного рішення Виконавчого Органу, як цілости. Ось тому ні одному з членів Вик. Органу не прислуговує т. зв. право „свободи діянь", особливо у важливих зовнішньополітичних справах, поза постановами ВО. Цілком природньо, що Виконавчий Орган не міг задовольнити ультимативного домагання „свободи діянь" М. Лівицького в цій важливій справі.

До того слід додати, що налагодження співпраці з Американським Комітетом Виконавчий Орган провадив спільно з іншими представниками національних центрів неросійських народів, які входять до Паризького Бльоку, і сепаратна дія в цьому питанні збоку Виконавчого Органу УНРади, якби вона сталася, потягнула б за собою розрив співпраці в цій справі з Паризьким Бльоком. В таких умовах українська політика була б засуджена на ізоляцію, себто на повний неуспіх, з чого могли б тішитися тільки вороги української визвольної справи.

В питанні категоричних домагань перед Американським Комітетом щодо збереження національних позицій також не було розходжень між М. Лівицьким та іншими членами Виконавчого Органу.

Дня 28 травня 1954 р. відбулося засідання представників фракції УНРади, на якому М. Лівицький та інші члени фракції УНДС поставили свої внески в справі співпраці з Американським Комітетом, які й були одноголосно прийняті. В цій же заяві М. Лівицького сказано, що УНДС пошле своїх представників до Виконавчого Органу. Потім, з незрозумілих причин, фракція УНДС своїх представників до Виконавчого Органу не послала, хоч у роботі ВО ніяких нових фактів не сталося, які могли б стати перепоною до віднови співпраці УНДС з іншими політичними організаціями УН Ради.

В згаданому комунікаті Президії ЦК УНДС робиться закид Виконавчому Органові, що він після резиґнації М. Лівицького „протягом трьох тижнів не прийняв рішень у поставлених представниками УНДС питаннях..." і це, мовляв, стало причиною остаточного відкликання представників УНДС із Виконавчого Органу.

Виконавчий Орган не міг прийняти рішень скорше тільки тому, що фракція УНДС в заяві о. Юрченка від 27. 5. 54 сама поставила умову, щоб їхні домагання були розглянуті „неодмінно в присутності Голови ВО інж. Созонтова", який впродовж того часу був поважно перешкоджений і не мав змоги взяти участь у засіданнях ВО. Якби не було цієї вимоги УНДС, то ВО міг би відразу ухвалити рішення, бо Голова ВО, виїжджаючи, згідно з постановою ВО, передав свій голос заступникові голови.

Президент д-р Ст. Витвицький і Виконавчий Орган в цілому а зокрема його Голова інж. С. Созонтів чимало прикладали зусиль до того, щоб пп. М. Лівицький і О. Юрченко повернулися то Виконавчого Органу й продовжували виконувати покладені на них обов'язки. Але всі їхні зусилля були марні.

ТАРЗАН, ч. 3313. Повертається

TARZAN WATCHED THE GRATEFUL BLACK AS HE NEARED THE MOUTH OF THE CANYON.

THEN HE AGAIN SPRANG INTO THE BRANCHES AND SWUNG RAPIDLY BACK IN THE DIRECTION OF THE HUNTERS.

PRESENTLY, HE FOUND THEM GATHERED NEAR THE SPOT WHERE THE SLAVE HAD TAKEN TO THE TREES AND, DROPPING TO THE GROUND, HE APPROACHED THEM FROM BEHIND.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзан спостерегав вдячну чорну людину, як вона зближалася до гирла каньйону.

Тоді він знову скочив на галуззя і швидко погойдався в напрямку до ловців.

Незабаром застав їх зібраних коло місця, де невільник був підскочив на дерева. Скочивши на землю, він зблизився до них ззаду.